

**LANDSTINGETS  
OMBUDSMANDS  
BERETNING  
FOR 2003**

## 20. Arbejdsret

### 1. **En kommunes ulovlige opkrævning af udlagte flytteomkostninger.**

*A klagede over, at hun af sin tidligere arbejdsplads, K Kommune, var blevet opkrævet et beløb til dækning af kommunens udgifter i forbindelse med A's tiltrædelse i kommunen. Begrundelsen for at opkræve beløbet hos A var, at K Kommune i ansættelseskontrakten havde betinget sig en ansættelsesperiode på mindst 3 år for at kommunen ville afholde bohave- og flytteomkostninger for A.*

*I forbindelse med Ombudsmandens undersøgelse af sagen meddelte kommunen, at den ikke længere krævede det udlagte beløb tilbagebetalt.*

*Ombudsmanden henholdt sig til Økonomidirektoratets Forhandlingsafdelings fortolkning, hvorefter et sådant ansættelsesvilkår ikke var lovligt, og afstod derfor fra en selvstændig vurdering af dette forhold. Ombudsmanden kritiserede dog kommunen for at der hengik en længere periode fra det tidspunkt, hvor K Kommune af Forhandlingsafdelingen blev gjort opmærksom på det ulovligt stillede ansættelsesvilkår, førend kommunen ekspederede sagen. (J.nr. 11.10.20.01/033-00)*

A klagede til mig den 14. april 2000 over, at K Kommune havde opkrævet hende tilbagebetaling af kommunens udlagte udgifter i forbindelse med A's tiltrædelse, efter at A var fratrådt sit arbejde for kommunen.

A havde til sin klage vedlagt diverse bilag, hvoraf jeg har valgt at citere K Kommunes breve af den 9. november 1999 samt den 6. marts 2000 til A. Af kommunens brev af den 9. november 1999 til A fremgik følgende:

”Vedr. kommunens udgifter ifm. din ansættelse

I fortsættelse af kommunens brev 998202 af 22. okt. 1999 kan det oplyses, at spørgsmålet om, hvorvidt kommunens udlagte udgifter til flytteomkostninger ifm. din ansættelse skulle opkræves, været forelagt Økonomiudvalget til afgørelse på dets møde den 3. november 1999.

Økonomiudvalget besluttede at opkræve de udgifter, som kommunen har udlagt hos dig, jfr. et afsnit i ansættelsesbrev 998086 af 26. april 1999, som du har skrevet under på og accepteret, at kommunen betinger sig mindst 3 års ansættelse for at betale bohave- og flytteomkostninger fra K.

En regning på kr. 27.487,50 vil blive fremsendt snarest muligt.”

I kommunens brev af den 6. marts 2000 til A hed det:

”Vedrørende din klage over økonomiudvalgets beslutning.

Kommunalbestyrelsen har på sit møde den 27. januar 2000 besluttet at fastholde økonomiudvalgets beslutning om at opkræve de udlagte udgifter til flytteomkostninger i forbindelse med din ansættelse.”

Jeg skrev den 27. juli 2000 til K Kommune, og anmodede kommunen om at udlåne mig A's sagsmappe.

Jeg modtog sagsmappen den 2. januar 2001.

Fra sagens akter har jeg valgt at citere følgende:

A's opsigelse af den 14. oktober 1999 indeholder blandt andet følgende passus:

"Samtidig vil jeg efter omstændighederne anmode om at man ser bort fra flyttekompensationer, hvilket jeg har talt med kommunaldirektøren om."

Ud for dette afsnit er med håndskrift noteret:

"Jeg siger OK til det/ [utydelig signatur]"

Korrespondance per e-mail mellem personalechefen og kommunaldirektøren den 15. oktober 1999, der indeholder følgende:

Mail fra personalechef til kommunaldirektør, klokken 15.44:

"A opsiges sin stilling pr. 15. oktober 1999. Jeg regner med, at hendes sidste arbejdsdag idag er aftalt med ...:

Ang. hendes anmodning om at man ser bort fra hendes flytteomkostninger, hvor du har noteret, at du siger OK til det, vil jeg gerne vide, om vi skal undlade at opkræve de udgifter, kommunen har haft ifm. hendes flytning fra ... hertil.

Hvad med boligen, skal hun fraflytte den? I ansættelsesbrevet står der, at boligen skal fraflyttes ved udtræden fra kommunens tjeneste.

mvh  
personalechef"

Svar fra kommunaldirektør til personalechef, klokken 15.57:

"Jeg kan forstå at borgmesteren ikke har givet noget til kende, så derfor sender jeg nu sagen til hende til endelig afgørelse.

Med venlig hilsen.  
kommunaldirektør."

Dernæst foreligger en udateret udskrift med journalnummer 03.18:

"Opsigelse fra A.

A har op sagt sin stilling som sagsbehandler til fratræden 15.10.1999, og har samtidig anmodet om fritagelse for betaling af flytteudgifter i forbindelse med tiltrædelsen.

Kommunaldirektøren anbefaler fritagelse med henvisning til personalepolitik og overenskomstmæssige overvejelser.

ØKU 03.11.99: Beløb kræves tilbagebetalt."

Der foreligger endvidere et mødereferat dateret den 14. januar 2000:

”Betaling af flytteudgifter.

Økonomiudvalget har den 3. november 1999 afslået en ansøgning fra A om fritagelse for at tilbagebetale de udgifter kommunen har haft i forbindelse med hendes ansættelse, idet hun fraflytter før 3 år er forløbet.

A klager nu over denne afgørelse, idet hun fremfører, at kommunaldirektøren skulle have lovet: ”at hvis forholdene er så uacceptable, så skulle der ikke være nogen problemer med at arbejdsgiveren betaler rejseomkostningerne”.

Kommunaldirektøren oplyser, at dette er en ret fri fortolkning af hans udtalelser, idet denne alene gik på, at han, efter omstændighederne ville være indstillet på at anbefale fritagelse for at betale flytteudgifter, hvilket i øvrigt også fremgår af dagsordenen da sagen blev behandlet.

Det bør i denne forbindelse erindres at der på mødet yderligere blev fremført betænkelighed ved om der var hjemmel til at kræve betaling.

ØKU 20.01.00: Fremsendes til kommunalbestyrelsen med indstilling om fastholdelse af tidligere beslutning.

KB 27.01.00: Økonomiudvalgets indstilling godkendt.

1. februar 2000. Til sekretariatet ...”

Efter at have gennemgået sagsmappen, skrev jeg den 19. januar 2001 til K Kommune og anmodede kommunen om at forholde sig til nedenstående afsnit i A's ansættelsesbrev:

“ ...

Kommunen betaler bohave- og flytteomkostninger fra ... hertil for dig og din familie mod, at du forbliver i stillingen i mindst 3 år. Kommunen stiller bolig til rådighed, for hvilken der betales husleje iht. gældende regler.

Boligen skal fraflyttes ved udtræden fra kommunens tjeneste.

...”

Jeg gjorde i denne forbindelse i brevet opmærksom på:

- ”- at det ikke fremgår entydigt af A's sagsmappe, efter hvilke regler hun var ansat ved K Kommune, idet stillingsopslag henholdsvis ansættelsesbrev henviser til hver sit regelsæt, henholdsvis tjenstemandslignende vilkår og SIK-overenskomsten fra 1. august 1997 for hk-personale i Grønland,
- at der ikke gælder særlige regler omkring frirejser, herunder tiltrædelsesfrirejser for personer, der ansættes på tjenstemandslignende vilkår,
- at der ifølge stillingsopslaget kunne anvises personalebolig, for hvilken der skulle betales husleje, depositum m.v. efter de til enhver tid gældende regler,
- at der for personer, der ansættes som tjenstemænd i henhold til landstingsloven, ydes frirejse mellem bopælen i Danmark eller i Grønland og tjenestestedet i Grønland, når der ifølge stillingsopslaget anvises bolig eller er pligt til at bo egentlig tjenestebolig, jf. Kapitel I, Til- og fratrædelsesfrirejser, § 1, stk. 1, litra

a i Aftale om frirejser af 20. april 1998. Aftalen er optrykt i Nalunaarutit, Serie C-I, Afsnit 4, Gruppe 1, Lb.nr. 48,

- at der for personer, der ansættes som handels- og kontorpersonale på månedsløn i henhold til Overenskomst mellem Grønlands Landsstyre og Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat af 1. august 1997, ydes frirejse mellem bo-pælen i Danmark eller i Grønland og tjenestestedet, jf. § 26, såfremt der ifølge stillingsopslaget anvises bolig eller er pligt til at bo egentlig tjenestebolig, jf. § 25, stk. 1, litra a og litra c. Overenskomsten er optrykt i Nalunaarutit, Serie C-II, Afsnit H, og
- at det er en almindelig ansættelsesretlig regel, at såfremt arbejdet medfører særlige udgifter for lønmodtageren, har lønmodtageren ret til at få refunderet disse, medmindre andet følger af lov eller kollektiv overenskomst.”

Jeg anmodede samtidig K Kommune om at redegøre for kommunens opfattelse af sagen og i den forbindelse oplyse mig lovgrundlaget for afgørelsen.

K Kommune svarede mig i brev af den 26. februar 2001:

”Det står entydigt i ansættelsesbrev ... af 26. april 1999, at A er ansat iht. SIK-overenskomsten for hk-personale.

Kommunen kan ikke aflønne en person, der ikke er uddannet som socialrådgiver, på tjenstemandslignende vilkår som socialrådgiver. Da hun er uddannet hk-er, blev hun aflønnet som overassistent iht. SIK/HK-overenskomsten.

Det er rigtigt, at der ikke gælder særlige regler for personer, der ansættes på tjenstemandslignende vilkår på nær pensionsretten for tjenestemænd.

Kommunen har i alle sine stillingsopslag, der annonceres i landsdækkende aviser, tilbudt at stille personalebolig til rådighed. Ellers risikerer man ikke at få ansøgere udefra, hvis de selv skal anskaffe sig en bolig.

Det er rigtigt, at der for tjenestemænd er aftale om til- og fratrædelsesfrirejser.

Det er også rigtigt, at der for personer, der ansættes iht. SIK-overenskomsten, ydes frirejse. Der står dog ikke noget om, at kommunen ikke kan stille krav.

Det er også rigtigt, at der er en almindelig ansættelsesretlig regel, der siger, at hvis arbejdet medfører særlige udgifter for lønmodtageren, har vedkommende ret til at få refunderet disse.

K Kommune bestræber sig på at varetage borgernes penge så ansvarligt som muligt, og i sådanne ansættelsessager stiller kommunen, som også andre kommuner gør, krav til personer, der ansættes udefra, hvor kommunen stiller bolig til rådighed og betaler udgifterne til tiltrædelsesfrirejser og bohaveflytning. Kommunen stiller som betingelse for at betale udgifterne, at den nyansatte skal forblive i stillingen i mindst 3 år, hvorefter kommunens udgifter anses for dækket. Udgifterne udgør en meget stor del af de administrative udgifter i kommunen.

Det er desværre et velkendt fænomen, at visse personer udnytter manglen på arbejdskraft i kommunerne til at flytte fra kommune til kommune efter meget korte ansættelsesperioder. Det prøver kommunen så at gardere sig imod ved at stille krav til nyansatte udefra.

Kommunen skal tilkendegive, at dine bemærkninger ikke giver anledning til at genoverveje sagen, hvorfor sagen anses for afsluttet.”

Jeg modtog den 7. november 2001 en kopi af Økonomidirektoratets Forhandlingsafdelings brev af den 29. oktober 2001 til blandt andet K Kommune, hvoraf følgende fremgik:

”Vedrørende afholdelse af tilflytnings- og rejseomkostninger.

Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling har fra Landstingets Ombudsmand modtaget vedlagte skrivelse af 10 f.m<sup>8</sup>, hvoraf kommunen har modtaget kopi.

I forbindelse med ansættelse af socialrådgiver på tjenestemandslignende vilkår henholdsvis uddannet HK'er som overassistent i henhold til S.I.K.-overenskomsten har Ombudsmanden erfaret, at der i ansættelsesaftalerne direkte eller indirekte stilles krav til den ansatte om tilbagebetaling af kommunens udgifter til tiltrædelsesrejse/bohaveflytning, såfremt den ansatte opsiger sin stilling til fratrædelse, inden der er forløbet i det ene tilfælde 2 år og i det andet tilfælde inden 3 år. Ombudsmanden finder umiddelbart, at der her er tale om en ulovlig praksis.

Økonomidirektoratet bemærker i den givne anledning, at det må anses som værende i strid med forudsætningerne for og bestemmelserne i de med tjenestemandorganisationerne indgåede aftaler om disse emner – som de tjenestemandslignende ansatte følger – såvel som med forudsætningerne for og bestemmelserne i de med de faglige organisationer indgåede overenskomster, såfremt der af kommunen stilles krav om, at den ansatte skal kompensere kommunen for udgifter til tiltrædelsesrejse og bohaveflytning i tilfælde af egen opsigelse efter en vis kortere tids ansættelse.

De problemer, der utvivlsomt eksisterer med hensyn til rekruttering og fastholdelse, bør efter Økonomidirektoratets opfattelse ikke søges løst ved forsøg på en form for økonomisk stavnsbinding af ansatte i strid med gældende regler.

Økonomidirektoratet udbeder sig en kopi af stillingsopslagene i de sager, som Ombudsmanden refererer til, samt eventuelle bemærkninger som sagen måtte give kommunen anledning til.”

Jeg blev den 28. januar 2002 kopiorienteret om Økonomidirektoratets Forhandlingsafdelings brev af den 28. januar 2002 til K Kommune, hvoraf følgende fremgik:

”Vedrørende afholdelse af tilflytnings- og rejseomkostninger.

Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling henviser til skrivelse af 30. november 2001 samt skrivelse af 17. oktober 2001<sup>9</sup> fra K Kommune til Landstingets Ombudsmand – kopi modtaget her den 29. oktober 2001.

Økonomidirektoratet har ikke modtaget yderligere oplysninger fra kommunen og skal på denne baggrund meddele, at direktoratet henholder sig til sin skrivelse af 30. november 2001:

”I gældende aftale om frirejser (kapitel 1 om til- og fratrædelsesfrirejser – Nalu-naerutit C-I, afsnit 4, gruppe 1, lb.nr. 48), der er indgået i henhold til tjenestemandsløven, er der ikke hjemmel til at aftale med den ansatte, at den ansatte skal betale kommunens udgifter til tiltrædelsesfrirejse, hvis pågældende fratræder inden der er gået 2 eller 3 år. Den omstændighed, at den ansatte skriver under på et ansættelsesbrev, hvoraf det fremgår at pågældende vil tilbagebetale kommunens udgifter til til-

---

8. Der er tale om et brev af den 10. september 2001 sendt i forbindelse med en anden sag vedrørende kommunens ansættelsesvilkår, journalnr. 11.32.20.0/104-00.

9. Der er tale om en skrivelse i samme ovennævnte sag.

trædelsesrejse ved fratræden inden der er forløbet 2 eller 3 år, vil ikke lovliggøre forholdet.

Tilsvarende gælder med hensyn til flytteomkostninger (bohaveflytning).

For tjenestemandslignende ansatte (og overenskomstansatte) er de tilsvarende regler gældende.

Bestemmelsen i aftalen kan ikke lovligt fraviges til ugunst for den ansatte.”

På ovennævnte baggrund vurderer Økonomidirektoratet, at der ikke fra direktoratets side er behov for yderligere tilkendegivelser i anledning af sagen.

Ombudsmanden modtager kopi af nærværende skrivelse.”

Den 31. januar 2002 skrev jeg følgende til K Kommune:

”Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling har kopiorienteret mig om direktoratets brev af 28. januar til K Kommune.

K Kommune anmodes om at meddele mig de bemærkninger, kommunen måtte have til brevet fra Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling.”

Jeg bragte min forespørgsel i erindring ved breve af 19. marts 2002, 7. maj 2002 samt 25. juni 2002.

Da jeg ikke havde modtaget svar indberettede jeg den 6. august 2002 til Landstinget og Landsstyret, at jeg ikke så mig i stand til at udføre mit hverv i forhold til K Kommune.

Den 6. december 2002 modtog jeg en kopi af en skrivelse af den 5. december 2002 fra Landsstyrets Sekretariat til K Kommune, hvoraf blandt andet følgende fremgik:

”Vedr. Landstingets Ombudsmands forgæves anmodninger om oplysninger fra K Kommune.

Landsstyrets Sekretariat har modtaget en henvendelse fra Landstingets Ombudsmand hvori det meddeles, at K Kommune ikke har fremkommet med oplysninger i følgende sager:

\* Klage fra A cpr. nr. (...)

(...)

- Tilsynsrådets sekretariat medbragte ved besøg i K Kommune den 24. august 2002 et par rykkere fra Ombudsmanden.
- Sekretariatet sender en erindringsskrivelse pr. e-mail af 22. oktober 2002 hvor kommunen den 26. oktober 2002 svarer med oplysning om at sagsmateriale i sagerne er sendt til Ombudsmanden.

Ombudsmanden meddeler Sekretariatet den 4. december 2002, at de endnu ikke har modtaget de nødvendige sagsmateriale fra kommunen.

Idet oplysningerne er en forudsætning for Ombudsmandens behandling af sagerne skal Sekretariatet henstille, at kommunen fremskaffer og sender de rekvirerede sagsmateriale til Landstingets Ombudsmand snarest dog senest den 12. december 2002.

Såfremt kommunen ikke efterlever denne henstilling ser Sekretariatet sig nødsaget til at indberette K Kommune til Kommunernes Tilsynsråd.”

Den 10. december 2002 skrev K Kommune følgende til mig:

”Jeg skal hermed meddele, at vores personalechef er i K by til efterbehandling i forbindelse med sygdom. I den forbindelse er det mig ikke muligt at samle et overblik over sagsmaterialet.

Det skal oplyses, at det er blevet mig meddelt, at sagsmaterialeerne vedr. begge sager er fremsendt umiddelbart efter sagernes start i henholdsvis 2000 og 2001. Landstingets Ombudsmand har for indeværende år rykket for svar på skrivelser, hvilket er fremsendt til Landstingets Ombudsmand i juni 2002. Disse er i kopier ligeledes afleveret til Tilsynsrådets sekretariat.

K Kommune kan ikke inden for den af Tilsynsrådets sekretariat angivne tidsfrist gennemgå sagsmaterialeerne grundet sygdom, hvorfor disse sager vil blive genfremsendt med anbefalet brev d.d.

Dog skal det bemærkes, at Landstingets Ombudsmand tilbageleverede sagsmappe vedr. A den 8. februar 2002, men at denne ligeledes genfremsendes.”

Jeg har bemærket, at der i kommunens sagsmappe vedrørende A foreligger en skrivelse, som jeg må opfatte som et udkast til et brev til mig. Skrivelsen, der er dateret den 5. juni 2002, har ikke noget brevnnummer, og selv om, der er gjort plads til underskrifter af såvel kommunaldirektøren som fg. personalechef, er den alene underskrevet af kommunaldirektøren.

Adressaten er angivet som værende Landstingets Ombudsmand, men jeg har ikke i mit sagsstyringssystem registreret indgået post fra K Kommune på dette tidspunkt.

Jeg må derfor lægge til grund, at denne skrivelse alene er et udkast til svar til mig. I og med, at skrivelsen ikke ses afsendt fra kommunen eller modtaget af mig, finder jeg dog ikke, at jeg med sikkerhed kan gå ud fra, at indholdet er dækkende for kommunens opfattelse i sagen, jf. mine bemærkninger nedenfor.

Skrivelsen dateret den 5. juni 2002 har følgende indhold:

”Vedr. A, j.nr. ...

Under henvisning til skrivelse af 7. maj 2002 skal K Kommune komme med følgende bemærkninger:

K Kommune har modtaget Grønlands Hjemmestyres Forhandlingsafdelings skrivelse af 28. januar 2002.

K Kommune har ikke fundet anledning til kommentarer til forhandlingsafdelingen, da K Kommune tager fortolkningen til efterretning i forhold til fremtidige ansættelser. K Kommune er dog principielt uenig i Grønlands Hjemmestyres fortolkning, idet alle ansættelsesformer, hvori der indgår vilkår vedr. ferierejser, fratrædelsesgodtgørelser, bohaveflytninger m.v. for den ansatte under forudsætninger indgået ved ansættelsen derved kun forpligter arbejdsgiver.

K Kommune mener, at kontraktindgåelse er en gensidig forpligtelse både for arbejdstager og arbejdsgiver, hvorfor brud på en indgået kontrakt indebærer forpligtelser for begge parter.

K Kommune fastholder derfor tidligere skrivelser i sagen.”

Jeg skrev derpå, den 12. december 2002:

”Jeg har modtaget kopi af K Kommunes brev af 10. december 2002 til Grønlands Hjemmestyre, Indenrigsafdelingen, vedrørende ovennævnte.



K Kommune anfører, at sagsmaterialeerne vedrørende begge sager er fremsendt til Ombudsmanden. Jeg skal gøre opmærksom på, at min indberetning ikke vedrører manglende fremsendelse af sagsmaterialer, hvilket ligeledes fremgår af min indberetningskrivelse til såvel K Kommune som Grønlands Landsstyre.

Jeg har indberettet K Kommune, idet jeg ikke, trods rykkere af henholdsvis 19. marts, 7. maj samt 25. juni 2002, har modtaget svar på nedenstående anmodning som jeg fremsatte i mit brev til K Kommune af 31. januar 2002.

Jeg skrev den 31. januar 2002 således til K Kommune:

”Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling har kopiorienteret mig om direktoratets brev af 28. januar til K Kommune.

K Kommune anmodes om at meddele mig de bemærkninger, kommunen måtte have til brevet fra Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling.”

Jeg afventer således fortsat svar på min anmodning af 31. januar 2002.

Jeg forventer at K Kommune snarest besvarer min ovennævnte anmodning.”

Den 21. maj 2003 skrev jeg følgende til K Kommune:

”Jeg vender herved tilbage til min korrespondance med K Kommune: vedrørende A, personnummer (...) samt (...).

Jeg skrev senest den 10. marts 2003 til K Kommune for at få kommunen til at forholde sig til Økonomidirektoratets Forhandlingsafdelings brev af 28. januar 2002 til K Kommune vedrørende spørgsmålet om lovligheden af at opkræve betaling for ansattes tiltrædelsesfrirejse.

Under Embedets besøg i kommunen ultimo marts dette år berørtes spørgsmålet endvidere under vores afsluttende møde med kommunens borgmester samt kommunaldirektør.

Jeg opfattede på ovenstående møde kommunaldirektørens holdning til disse sager således, at selvom K Kommune forbeholdt sig nogle principielle indvendinger imod direktoratets regelopfattelse, var K Kommune indstillet på – i de konkrete ovennævnte personers sager – at bringe eventuelle økonomiske mellemværender i denne forbindelse ud af verden.

Jeg forstod endvidere kommunaldirektøren således, at K Kommune ville orientere mig om sagernes afslutning i overensstemmelse hermed.

Da jeg ikke har hørt fra K Kommune, anmoder jeg kommunen om at meddele mig, hvorvidt der er opnået en afslutning på de ovenstående sager.”

Jeg modtog den 11. august 2003 K Kommunes skrivelser til mig af henholdsvis den 5. august 2003 og den 6. august 2003.

K Kommune anførte i brevet af den 5. august 2003:

”Vedrørende A og (...)

Sagerne vedrørende pågældende personer afsluttes således, at der ikke afkræves betaling for tiltrædelsesfrirejse.”

K Kommune anførte i brevet af den 6. august 2003:

”Vedrørende A og (...)

Med henvisning til vores tidligere skrivelse af 5. august 2003 skal vi hermed meddele at sagerne vedrørende ovennævnte nu er afsluttet, således at de udstedte regninger er trukket tilbage.”

*Jeg udtalte på den baggrund følgende:*

Kompetenceforhold.

*Indledningsvist bemærker jeg, at jeg i min vurdering af denne sag har henholdt mig til Økonomidirektoratets Forhandlingsafdelings fortolkning af lovligheden af ansættelsesvilkåret. Jeg har således ikke taget stilling til overenskomstfortolkningsspørgsmål i denne sag.*

*Ved lov nr. 193 af den 26. marts 1991 om ophævelse af lov for Grønland om Det offentlige Aftalenævn m.v., § 2, stk. 1, 1. pkt., indtrådte Grønlands Hjemmestyre og De grønlandske kommuners Landsforening for så vidt angik henholdsvis hjemmestyrets og kommunernes personale i de rettigheder og forpligtelser, som ved lovens ikrafttræden (den 1. april 1991) tilkom henholdsvis påhvilede Det offentlige Aftalenævn som part i henhold til kollektive overenskomster og aftaler m.v.*

*Jeg henviser herved i det hele til min udtalelse i sag 32-1 optrykt i min beretning for 2001.*

*Grønlands Hjemmestyre har i medfør heraf for sin part henlagt kompetencen vedrørende overenskomstsspørgsmål til Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling, herunder kompetence for så vidt angår fortolkningssspørgsmål.*

*Forhandlingsafdelingen er således ikke alene aftalepart i overenskomster m.v., men tillige ressortmyndighed, og kan således udtale sig autoritativt på området.*

*Jeg har derfor ikke foretaget en selvstændig vurdering af den nu trufne afgørelse. Sagens behandling har derimod på en række punkter givet mig anledning til at fremsætte en række bemærkninger.*

Kommunens sagsbehandling.

*K Kommune havde den opfattelse, at den kunne kræve diverse udgifter afholdt i forbindelse med tiltrædelse tilbagebetalt af en ansat, såfremt denne ansatte fratrådte stillingen ved kommunen efter en vis, kortere periode.*

*Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling meddelte den 28. januar 2002 K Kommune, at Forhandlingsafdelingen henholdt sig til sin skrivelse af 30. november 2001, hvorefter der ikke var hjemmel til at aftale med den ansatte, at den ansatte skal betale kommunens udgifter til tiltrædelsesfritelse, hvis pågældende fratræder inden der er gået 2 eller 3 år, samt at den omstændighed, at en ansat måtte have underskrevet et ansættelsesbrev indeholdende dette vilkår, ikke ville lovliggøre forholdet. Tilsvarende for så vidt angår flytteomkostninger (bohæveflytning).*

*Herefter forløb der indtil august 2003 førend kommunen frafaldt kravet mod A. Jeg finder, at dette forhold i sig selv er kritisabelt, jf. nærmere nedenfor.*

*Som anført har jeg ikke fundet det korrekt at lægge kommunens udkast til en skrivelse af den 5. juni 2002 til grund som værende udtryk for kommunens opfattelse af denne sag.*

*Det ændrer dog ikke ved min vurdering af sagens forløb, idet jeg finder, at det forhold, at K Kommune ikke var eller er enig i den opfattelse, som Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling har givet udtryk for, ikke fritager for pligt til at revurdere sagen.*

*Det følger af god forvaltningsskik, at en myndighed reagerer uden unødigt ophold, når det gøres gældende, at myndigheden har begået fejl og/eller at der foreligger en faktisk eller retlig vildfarelse.*

*Pligten til at reagere inden for rimelig tid skærpes efter min opfattelse, når en myndighed, som har tilsynsbeføjelse på området (som i dette tilfælde Økonomidirektoratets Forhandlingsafdeling) gør myndigheden opmærksom på den autoritativt fortolkende myndigheds opfattelse.*

*Såfremt myndigheden herefter stadig er uenig i den pågældende opfattelse, hvad enten uenigheden er retlig eller faktisk, består der en pligt til at søge en afklaring på forholdet.*

*Uenighed om en given sag medfører ikke en ret til at undlade at ekspedere sagen.*

*Det følger heraf, at K Kommune under alle omstændigheder burde have meddelt på et langt tidligere tidspunkt, enten at kommunen efter en revurdering på baggrund af Forhandlingsafdelingens skrivelser fastholdt sin opfattelse, eller som det nu er sket, meddele, at kommunen frafaldt at opkræve beløbet.*

*Jeg finder det samlet set meget kritisabelt, at dette ikke skete.*

#### Kommunens bemærkninger vedrørende ansættelsesvilkår.

*Som bemærket har jeg valgt ikke at lægge kommunens udkast til en skrivelse af den 5. juni 2002 til grund som værende udtryk for kommunens opfattelse af denne sag.*

*I medfør af ombudsmandlovens § 9, stk. 2, har jeg dog en almindelig adgang til at fremkomme med bemærkninger til myndigheder.*

*Jeg finder det derfor påkrævet at fremsætte enkelte bemærkninger hertil – også set i lyset af den tvivl vedrørende berettigelsen af at kræve tilbagebetaling, som blev fremført på kommunens møde, jf. det ovenfor citerede referat dateret den 14. januar 2000, særligt følgende passus:*

*”Det bør i denne forbindelse erindres at der på mødet yderligere blev fremført betænkelighed ved om der var hjemmel til at kræve betaling.”*

*Det kan generelt nævnes, at det offentliges personaleadministration er forvaltningsvirksomhed, og derfor undergivet de forvaltningsretlige begrænsninger i retten til at indgå aftaler med de ansatte.*

*Vedrørende det forhold, at kommunen kunne have den opfattelse, at ansættelser kan sidestilles med kontraktindgåelser, bemærker jeg, at i det omfang ansættelsesforholdene er reguleret af overenskomster, ufravigelige lovbestemmelser eller tilsvarende retsgrundsætninger, er der ikke hjemmel for myndigheder til at fravige disse. Aftaler om vilkår, der strider herimod vil være ugyldige.*

*Jeg er således enig med Forhandlingsafdelingens bemærkning om, at den omstændighed, at en ansat skriver under på et ansættelsesbrev, hvoraf det fremgår, at den pågældende er underlagt andre – mere vidtgående – forpligtelser, ikke vil lovliggøre forholdet.*

*På områder der ikke er reguleret ved lov, overenskomst m.v., består der en vis frihed for offentlige arbejdsgivere til at aftale særlige vilkår. Kontraktindgåelser og fastsættelse i øvrigt af forpligtelser for offentlige arbejdstagere er ikke fuldstændig fri, men må respektere de begrænsninger, der gælder for offentlige myndigheder helt generelt – herunder når myndigheden optræder som arbejdsgiver. En myndighed vil således ikke kunne skaffe sig en bedre retsstilling ved brug af aftale- eller kontraktsformen.*

*Mine øvrige bemærkninger:*

*Jeg har i denne sag flere gange måttet rykke K Kommune for svar for så vidt angår sagsmateriale såvel som for at få kommunen til at forholde sig til materielle problemstillinger.*

*Det følger af ombudsmandslovens § 7, stk. 1, at myndighederne er forpligtet til at meddele mig de oplysninger og til at fremlægge de dokumenter og protokoller, som jeg i mit hvervs medfør forlanger.*

*Jeg går ud fra, at kommunen fremover besvarer mine henvendelser i overensstemmelse hermed.*

*Jeg foretager mig i øvrigt ikke yderligere i anledning af klagen fra A.”*